

J. nr.: 2018-55-60-00199

6. maj 2019

Slutrapport for kampagnen

Rene dyr til slagtning - kvægslagterier

Indledning

Det er vigtigt for fødevarerens sikkerhed, at slagtning foregår hygiejnisk, så slagtekroppene og dermed fødevarerne ikke forurenes. Det betyder blandt andet, at dyr, som sendes til slagtning, så vidt muligt er rene, så fx jord, mudder eller gødning ikke udgør en risiko for slagtehygiejnen. Er dyrene ikke rene ved modtagelsen, skal slagterierne have procedurer til håndtering af de urene dyr.

Slagtedyrets renhed ved modtagelsen på slagteriet har betydning for hele den videre slagtemæssige behandling. Der kan spredes bakterier på og mellem slagtekroppe fx via hænder og udstyr, og selve miljøet på slagteriet kan forurenes. Slagteriets fokus på procedurer for håndtering af urene slagtedy, kan derfor være afgørende for, om der sker senere kontaminering af slagtekroppen.

Formålet med kampagnen var at vurdere:

- i hvor stort omfang der leveres urent kvæg til slagtning og
- hvis der bliver leveret urene dyr til slagtning, hvordan kvægslagterierne håndterer disse dyr, og om virksomhedernes procedurer er tilstrækkelig til at sikre, at der tages hånd om urene dyr, så slagtehygiejnen opretholdes.

Konklusion

Resultatet af nulpunktsmålingen og kampagnen viser, at forekomsten af urene og meget urene dyr sendt til slagtning ikke er særlig høj. I forbindelse med nulpunktsmålingen blev ca. 8 % af dyrene vurderet som urene eller meget urene, og i selve kontrolkampagnen blev ca. 6 % af dyrene vurderet som urene eller meget urene.

Resultatet af kampagnen viser samtidig, at mange virksomheder har procedurer for vurdering og håndtering af urene og meget urene dyr, hvor disse er målrettet håndtering af slagtekroppe på slagtegangen. Generelt tager de beskrevne procedurer som virksomhederne anvender, eller er i gang med at implementere altså højde for krydskontamination i selve slagteprocessen.

Resultater

Kampagnen blev gennemført på 15 kreaturslagterier og i to dele. En første del med fokus på vejledning, hvor der samtidig blev foretaget en nulpunktsmåling. En anden del med fokus på kontrol og virksomhedernes procedurer for håndtering af urene dyr

Første del omfattede både landmænd og slagterier, på trods af, at selve kampagnen kun omfattede slagterier. Alle landmænd (kvægbesætninger) blev vejledt via brev fra Fødevarestyrelsen. De små slagtehus, som slagter kreaturer, og som ikke blev udvalgt til kampagnen, fik også brevet. Slagterierne, der blev udvalgt til kampagnen, blev vejledt om gældende regler i forbindelse med almindelig AM kontrol. Ligeledes blev de orienteret om, at slagtning af urene dyr bør foretages med særlig opmærksomhed, og for meget urene dyr bør der iværksættes særlige tiltag i forbindelse med slagtningen.

Nulpunktsmålingen blev udført i den første uge i vejledningsperioden på slagterierne. I alt blev der observeret 7.080 dyr, hvoraf 439 (ca. 6%) blev placeret i kategorien "urene dyr" og 116 (ca. 2%) i kategorien "meget urene dyr".

Anden del omfattede:

- kontrol med slagteriets procedurer for vurdering af rene slagtedy og håndtering af urene dyr både før og efter slagtning, herunder overensstemmelse mellem Fødevarestyrelsens og slagteriets vurdering af om dyrene er rene eller urene.
- Fødevarestyrelsens observationer både før og efter slagtning

Procedurer før slagtning

Kampagnen viser, at de fleste slagterier har en procedure for vurdering af, om dyrene er rene ved levering til slagtning. Vurderingen foretages ved selve aflæsningen, i drivboksen, i stalden eller ved ophængning på slagtekæden. Fire ud af 15 slagterier manglede procedurer for vurdering af om dyrene er rene hhv. urene ved ankomst til slagteriet. Fire ud af 15 slagterier havde ikke procedurer for håndtering af urene og meget urene dyr før slagtning. 11 ud af 15 slagterier havde procedurer for vurdering af urene dyr og/eller håndtering af disse under den slagtemæssige behandling (se tabel 1)

	3 slagterier mangler	1 slagteri mangler	1 slagteri mangler	11 slagterier har
Procedurer for vurdering om dyr er rene/urene	x		x	x
Procedurer for håndtering af urene og meget urene dyr	x	x		x

Tabel 1

Det indebærer fx særlig opmærkning, slagtning af urene og meget urene dyr først eller sidst på dagen eller opstaldning af de urene og meget urene dyr adskilt fra rene slagtedy. Procedurene tager altså højde for risikoen for krydskontamination på slagtegangen. I to slagterier opstaldes slagteriet de urene og meget urene dyr på dybstrøelse, eller vasker slagtekroppene umiddelbart efter slagtningen, som derefter hænges til tørre før afhudningen.

Procedurer efter slagtning

Kampagnen viste også, at alle slagterier har procedurer, som skal sikre, at der ikke sker krydskontamination mellem slagtekroppe fra urene og meget urene dyr og resten af produktionen. Virksomhedernes procedurer efter slagtning omfatter således nedsat slagtehastighed, omhyggelig slagtning, skærpede hygiejneprocedurer som fx afskæring af opridsningslinjer eller afhudning af slagtekroppen på en måde, så huden ikke flapper ind på kødet.

I Fødevarestyrelsens observationer før slagtning, indgik i alt mindst 49 leveringer og 909 dyr. Blandt de 909 dyr blev 34 vurderet som urene (ca. 4 % af det samlede antal kontrollerede dyr) og 17 dyr blev vurderet som meget urene dyr (ca. 2 % af det samlede antal kontrollerede dyr) som i alt udgør 51 dyr.

Under kampagnen blev der givet én indskærpelse for synlig kontaminering med gødningsforurening.

Vejledningsrunden havde den ønskede effekt, fordi selvom ikke alle slagterier er kommet i mål mht. udarbejdelse af procedurer for vurdering af om dyrene er rene/urene og procedurer for håndtering af urene og meget urene dyr, har vejledningen øget både landmændenes og slagteriernes fokus på håndtering af urene og meget urene dyr.

Metode

Kontrolkampagnen blev udført i perioden fra 1. oktober til 7. december 2018 og der blev udført 16 tilsyn.

Kontrollen blev udført anmeldt i forbindelse med den ordinære kontrol på 16 kreaturslagterier, fordelt på otte større kreaturslagterier og syv mindre slagtehuse.

Kampagnen blev gennemført i to dele. Første del havde fokus på vejledning, hvor virksomhederne blev vejledt om at dyrene som udgangspunkt skal være tilstrækkeligt rene forud for slagtning, samt at virksomheden skal have procedurer for håndtering af urene dyr. I løbet af den første uge i vejledningsrunden blev der udført en nulpunktsmåling (registrering af urene og meget urene dyr leveret til slagtning). Målingen blev gennemført for at afdække, hvor stort et omfang levering af urene dyr til slagtning i reelt udgør.

Anden del havde fokus på kontrol af om virksomhederne havde procedurer for håndtering af urene dyr og om de bliver anvendt. Samtidig blev det undersøgt, om vejledningsrunden havde den ønskede effekt.

Det blev kontrolleret:

- om dyr var rene eller urene ved levering til slagtning
- om slagterierne havde procedurer til håndtering af urene dyr, og om disse var tilstrækkeligt implementeret

Stikprøvestørrelsen for kampagnen var antal dyr leveret til slagteri i løbet af en arbejdsdag.